

Таким чином, О. Кромвель виявився талановитим полководцем, адже його війська одержували перемоги одну за одною над прибічниками короля. Історичний досвід Олівера Кромвеля як полководця має неocenенне значення для Англії і є невід'ємною складовою історії країн Європи XVII ст. Його діяльність дала потужний поштовх для національного руху в країні за обмеження абсолютної влади короля і вплинула на подальше співвідношення сил у Європі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Альдебер Ж. История Европы / Ж. Альдебер. – М.: Просвещение, 1996. – 384 с.
2. Английская буржуазная революция XVII века. В двух томах / Под ред. Е. А. Коминского –Том 1. Английская буржуазная революция XVII века. – М., 1954.– 882 с.
3. Барг М. А. Кромвель и его время / М. А. Барг. – М., 1991. – 397 с.
4. Дэвис Н. История Европы / Н. Дэвис. – М.: АСТ, 2006. – 943 с.
5. Морлей Джон. Новое жизнеописание Оливера Кромвеля / Дж. Морлей – СПб., 1900. – 232с.
6. Мортон А. Народная история Англии / А. Мортон – М., 1979. – 461 с.
7. Савин А. Н. Лекции по истории английской революции / А. Н. Савин – М., 1989. – 412 с.
8. Штерн Альфред. История революции в Англии / А. Штерн – СПб., 1900. – 336 с.
9. История Англии. В десяти томах / Под ред. Д. Юма. –Том 4. История Англии. – М., 1938. – 620 с.

Максимів Н.

Науковий керівник – доц. Григоров Н. А.

НАЙВІДОМШИЙ ПЕРСОНАЖ ЧАСІВ СТОЛІТНЬОЇ ВІЙНИ - ЖАННА Д'АРК. ХТО ВОНА? ВІЙСЬКОВИЙ ЛІДЕР, ЧИ СВЯТА?

Ось уже понад п'ятсот років її вважають найяскравішим символом самовідданої хоробрості і справжньої християнської чесноти. Навколо її життя і смерті дотепер точаться дискусії. Ким вона була насправді — простою селянкою чи сестрою короля Франції? Як змогла добувати перемоги французька армія під керівництвом 17 річної дівчини, яка діяла як відмінний стратег і бувалий полководець? Історія залишила нам дуже мало фактів про життя Жанни Д'Арк. З покоління в покоління переходила історія її подвигів і смерті. Все це тісно перепліталось з домислами — поступово народилася легенда. І нині практично неможливо відрізнити правду від міфу.

Заперечувати не можна тільки одного — Жанна Д'Арк найвідоміший персонаж часів Столітньої Війни. І чи настільки важливо, була вона самостійним військовим лідером чи свого роду “талісманом”, була святою чи звичайною дівчиною? Саме її поява на арені історії викликала небувалий патріотичний підйом по усій Франції, докорінно змінила хід подій.

Метою роботи є ознайомлення з життєвим шляхом Жанни д'Арк, розкриття її ролі у ході Столітньої війни і значення цієї жінки в історії Франції.

Жанна Д'Арк, селянська дівчина з Лотарингії, якій “Бог доручив врятувати Францію від англійського панування”. Вона народилася у 1412 році.

Коли Жанні було тринадцять років, їй почали з'являтися надзвичайні видіння. Перше видіння вона мала влітку близько полудня в домашньому садку. Дівчина побачила дуже ясне світло, а опісля почула звідти голос, що наказував їй звільнити рідний край від наїзників. Жанна дуже налякалася. Але згодом чудесні з'яви почали повторюватися, і тоді вона пізнала, що їй з'являється св. архангел Михаїл, покровитель Франції, з іншими небесними духами. Під час наступних з'яв Голос сказав їй, щоб вона добре поводитись і часто ходила до церкви. Крім цього, раз або двічі на тиждень вона одержувала наказ іти шукати некоронованого короля, звільнити місто Орлеан від облоги ворогів та привести короля Карла в місто Реймс на коронацію. Налякана такими видіннями й наказами, Жанна аж тремтіла зі страху, але нікому нічого не говорила. Коли з'ява зникла, вона думала про те, що чула, і не уявляла, як вона може це зробити — бідна дівчина, що не вміє ні їздити на коні, ні воювати? [2]

Коли дівчині виповнилося 17 років, вона без роздумів вирушила до Вокулера Бодрикура, який висміяв розповідь дівчини про те, що нібито вона повинна стати на захист своїх рідних земель. Однак Жанна не здавалася і вже з другого разу її прийняли до своїх лав. Бодрикур наказав виділити їй кілька воїнів після того, як дівчина передбачила поразку французів під Орлеаном. Жанна вважала за краще носити саме чоловічий військовий одяг, аргументуючи це тим, що в ньому вона відчуває себе вільніше і сильніше [3].

Після призначення, для Жанни виготовляють обладунки (вона отримала спеціальний дозвіл комісії богословів з Пуатьє на носіння чоловічого одягу), прапор і корогву. Меч для неї був знайдений в церкві Сент-Катрін-де-Фьєрбуа за повелінням самої Жанни. За легендою, цей меч належав Карлу Великому [5, с. 67].

Жанна відкинула стратегію французького командування попередніх кампаній. За п'ять місяців облоги оборонці Орлеана спроogliли лише на одну спробу контрвиступу. Місто мало ось-ось впасти перед обличчям непримиренного ворога. 8 травня англійці зняли облогу Орлеану.

Бойове хрещення Жанна д'Арк пройшла під Орлеаном, при чому настільки вдало, що перший успіх, перша перемога принесли їй надзвичайний авторитет серед городян, які називали її Орлеанською Дівою. Вона

завоювала повагу серед воєначальників і віру у свою особливість серед простих солдатів [1, с. 22-23].

Восени того ж року, відразу після коронації Карла, Жанна д'Арк, заручившись його підтримкою, починає наступ на Париж, де на той момент панують розруха і хаос через прагнення англійських воєначальників самостійно командувати військами. Однак, через місяць король з невідомих причин видає наказ на відступ і, вимушена підкоритися Жанна, залишає армію в Луарі.

Відразу після цього надходить повідомлення про захоплення бургундцями міста Комп'єні, на звільнення якого д'Арк кидається навіть не запитавши згоди нового короля. У підсумку, удача відвертається від «Орлеанської діви» і вона потрапляє в полон бургундців. Король і пальцем не поворухнув заради неї. За іронією долі, ще задовго до відступництва короля, Жанна д'Арк передбачила ці події: "Я боюся тільки зради" - сказала вона своїм землякам після чергової перемоги [2].

Жанна мала життям заплатити за завдану англійцям поразку. Три дні потому, після взяття Жанни в полон доменіканець Мартін Біллоріні, генеральний вікарій інквізиції в Парижі, звернувся до герцога Бургундського з посланням, в якому писав: "Як справжній католик, ви зобов'язані викорчувати помилки і покінчити зі скандалами проти віри. Тим часом із-за дії якоїсь жінки, що іменується дивою, було посяяно неабияк помилок, що викликали смерть безліч душ. Тому що нам даною римським святим престолом владою ми закликаємо вас, під загрозою застосування всіх покладених покарань, і здоровим в наше розпорядження зазначену полонянку Жанну, рішуче підозрювану у вчиненні численних еретичних злочинів, для залучення її до відповідальності, як належить. Дано в Парижі і скріплено офіційною печаткою святої інквізиції" [2].

На початку травня 1430 року інквізитори сформулювали свої звинувачення проти Жанни. Суд визнав, що її бачення ангелів і святих виходили від злих духів і диявола. Твердження обвинуваченої, що вона вручила Карлу VII корону, нібито отриману нею від св. Михайла, було визнано вигадкою, справою марнославною, брехливою, що зазіхає на достоїнства церкви.

Суд визнав безрозсудним затвердження Жанни, що вона дізнавалася святих і ангелів по одержуваних від них повчаннях і підбадьореннях і вірила в ці явища як у віру Христову. Твердження обвинуваченої, що вона могла за допомогою голосів дізнаватися про незнайомих людей, суд визнав марновірством і чародійством, марнославною і порожнім хвастовством. Суд звинуватив її за носіння чоловічого одягу та короткого волосся в богохульстві, образі таїнств, порушенні божеського закону, священного писання і канонічних постанов [7, с. 38].

23 травня 1431 р. Жанну викликали до суду, і Кошон зачитав їй ці документи, умовляючи визнати себе винною, покаятися і відректися від своїх помилок і злочинів, інакше вона занепасть свою душу, і загине на багатті. Жанна, однак, не піддалася домовленостям і загрозам, і категорично відмовилася визнати себе винною в будь-якому гріху. Трибунал ухвалив відлучити її від церкви і спалити. 24 травня це відбулося в Руані в присутності кардинала Бофора та іншої церковної влади, а так само вищих англійських чинів. Кошон знову прочитав їй постанову трибуналу і закликав до розкаяння і зречення. І тут сталося щось несподіване: машина інквізиції, нарешті, спрацювала, і Жанна, поступившись нескінченним загрозам, заявила, що готова відмовитися, але при умові, що її переведуть в церковну в'язницю, де вона, нарешті, позбудеться від присутності англійських солдатів. Кошон, обіцяючи виконати її прохання, зачитав їй форму зречення, під якою мало не силоміць примусив її вивести знак хреста - підпис. У цьому зреченні був пункт, в якому вона визнавала, що здійснила тяжкий гріх, порушивши божественний закон, святість писання, канонічні права, надягаючи одяг, що суперечить природній пристойності і підстригаючи волосся подібне до чоловіка, всупереч будь-якій пристойності жіночої статі. Потім їй було зачитано новий вирок: вона засуджується до довічного тюремного ув'язнення на хлібі і воді. На цьому Аутодафе закінчилася. Однак замість того, щоб відвести засуджену в церковну в'язницю, як це їй було обіцяно, Жанну повернули англійцям, які закували її в кайдани й повернули в підвали Буврейського замку [7, с. 47].

Коли інквізитори 28 травня повернулися до Жанни у в'язницю, вона їм заявила: "Я не зробила нічого гріховного проти Бога чи проти віри. Я буду, якщо ви бажаєте, знову носити жіноче плаття, але у всьому іншому - я залишуся незмінною" [7, с. 57].

Страта Жанни д'Арк відбулася 30 травня 1431 на площі Старого ринку в місті Руані, куди її привезли на ганебній колісниці з в'язниці в супровід варти [6].

Жанну прив'язали до високого стовпа на Старому ринку в Руані. Вона попросила двох ченців, брата Мартена Ладвеню та брата Ізамбара де ла П'єра, тримати перед нею розп'яття. Один селянин зробив для неї невеликий хрест, який вона одягнула поверх сукні. Коли вона перестала дихати, англійці розгребли грань, щоб продемонструвати її обсмалене тіло з метою запобігти чуткам, що їй вдалося утекти живою. Потім вони ще двічі палили тіло, доки воно не перетворилося в попіл, й заборонили збирати його як реліквію. Те, що від неї залишилося, викинули в Сену. Кат, Джеффри Терадж, пізніше стверджував, що "... дуже боявся прокляття" [8, с. 12].

Через 25 років відбувся новий процес, на який запросили 115 свідків, і спростували всі пункти звинувачення. В результаті цього розгляду Жанну д'Арк реабілітували і визнали національною героїнею. Її місію з порятунку Франції підтвердили і на початку ХХ ст. 18 квітня 1909 року (за іншими джерелами - 16 травня 1920 г.) Ватикан канонізував Жанну д'Арк, тобто зарахував її до лику святих [3].

Як бачимо з вище сказаного, Жанна повірила у свою місію і змогла з перших кроків зібрати

навколо себе своїх прихильників. Вона була потрібна в той час Франції і зробила те, що не змогли зробити професійні воєначальники - звільнити свою країну. Але швидке зростання її популярності (зі всієї країни під визвольні прапори Орлеанської Діви стікалися ремісники і селяни, і навіть збіднілі лицарі) і її вплив на Карла VII були не бажані. Французькі вельможі боялися, що Жанна своєю силою, яку черпала у народу, буде ініціатором нової селянської війни на кшталт Жакерії. Навколо дівчини почали плестися зрадницькі змови. Наближені короля вирішили позбутися від Жанны. За наказом Карла VII судову справу було переглянуто, Жанна оголошена невинною. Тим самим Карл VII відвів від себе звинувачення у зв'язку з відьмою.

Жанна Д'арк — символ національного духу французького народу. Значення подвигу її у тім, що вона показала приклад патріотизму і допомогла королю згуртувати народ на боротьбу проти загарбників-англійців. З того часу Жанна Д'Арк вшановується як покровителька Франції, мучеників, бранців, воєнків, жінок, та людей, над побожністю яких насміхаються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балабуха А. Легенди і правда про Жанну д'Арк / А. Балабуха // Питання історії. - 2001 - № 2. - С.22-23.
2. Біографія Жанны д'Арк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stories-of-success.ru/zhanny-d-ark>
3. Жанна д'Арк : біографія, історія життя і досягнення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wikifr.xyz/osvita/istorija/133124-zhanna-d-ark-biografija-korotka-istorija-zhittja-i.html>
4. Жанна Д'арк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrreferat.com/chapters/istoriya-vsесvitna/zhanna-dark-referat.html>
5. Історія життя і боротьби Жанны д'Арк у Столітній війні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-referat.com/>
6. Кононович Л. Про Жанну д'Арк, Джордано Бруно, Джека Лондона, Рабіндраната Тагора, Богдана-Ігоря Антоновича / Л. Кононович. — Київ: Грані-Т, 2008. — 96 с.
7. Кошелівець І. Жанна д'Арк / І. Кошелівець. - Київ 1997. - 298 с.
8. Розенталь М. Жанна д'Арк. Народна героїня Франції М. / М. Розенталь. - 1958. – 15 с.

Стасишин Н.

Науковий керівник – доц. Григорук Н. А.

ДОКТРИНА МОНРО – ПЕРША ГЕОПОЛІТИЧНА КОНЦЕПЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Найважливішим зовнішньополітичним актом Сполучених Штатів Америки у 20-х рр. XIX ст. стало проголошення 2 грудня 1823 р. доктрини Монро. Вона була першою геополітичною концепцією американської дипломатії, визначивши основні напрямки діяльності США на зовнішньополітичній арені у XIX ст. Крім того, доктрина Монро закріпила за країною статус гегемона в Західній півкулі, що визначав хід подій, як на Північному, так і Південному континенті Америки. Тому сьогодні буде актуальним звернення до витоків зовнішньополітичної активності США, їх ролі на міжнародній арені в означений період.

Метою дослідження є аналіз основних положень доктрини Монро, її впливу на подальшу експансію США країн Латинської Америки.

Походження доктрини Монро, її початковий зміст і подальша еволюція вже тривалий час є предметом наукових досліджень. Серед науковців, котрі зверталися до даної тематики, можна відзначити: О. Єфімова [5], Н. Болховітінова [6], А. Шлезінгера [9], А. Уткіна [8], Дж. Бравна Тіндалла і Дейвіда Е. Шая [2] та ін.

Створення доктрини Монро, перш за все, було пов'язане із внутрішніми особливостями розвитку капіталізму й плантаційного рабства в США, а також міжнародною обстановкою в той час.

Іспанська колоніальна імперія, перебуваючи в стані занепаду, переживала глибоку кризу. Латинська Америка була охоплена національно-визвольним рухом. У пресі циркулювали чутки про підготовку реакційним Священним союзом проектів втручання в справи Західної півкулі. Деякі держави прагнули захопити ці колонії [7, с. 156].

Англія, як беззаперечна на “володарка” морів, активно розробляла плани розширення власного політичного впливу в Південній Америці.

У зв'язку з цим, сформувалася складна й напружена ситуація в Західній півкулі. З одного боку, спостерігалася зацікавленість плантаторів-рабовласників Півдня і великої буржуазії Півночі в експансії, а з іншого, – перед зовнішньою політикою Сполучених Штатів Америки постали завдання створення сприятливих умов для розширення території і висунення гасел, які б теоретично виправдовували прерогативні права США на Американському континенті [7, с. 156].

З метою обґрунтування переважних “прав” США в Західній півкулі і, перш за все, в Північній Америці, політичні діячі Сполучених Штатів неодноразово посилювалися на різноманітні аргументи [7, с. 156]. Зокрема, ще в грудні 1813 р. Т. Джефферсон писав німецькому вченому А. Гумбольдту: “Європейські країни утворюють окрему частину земної кулі; вони є частиною певної системи; у них коло